

Прилог 1

ПРИМЕР МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ РЕЗИМЕ

КАТЕГОРИЈЕ:	а) традиционалан приступ <u>б) креативан приступ</u>
НАЗИВ РАДА	Обрада бајке „Ружно паче“ Х.К.Андерсена
АУТОР/АУТОРИ ПРИМЕРА МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ, НАЗИВ ШКОЛЕ, КОНТАКТ ТЕЛЕФОН, Е-МАИЛ АДРЕСА	Наташа Богдановић, 065 829 7707 natasaposao@yahoo.com
МОТИВАЦИЈА ЗА ИЗРАДУ ОВОГ ПРИМЕРА МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ	Након присуствовања и активног учешћа на семинару „Методички приступ обради књижевног дела у млађим разредима основне школе“ учитељица је добила мотивацију да стечена знања и искуства подели са ученицима и да на креативнији начин обради бајку „Ружно паче“ Х.К.Андерсена.
ОПШТИ ЦИЉ	Обрада бајке „Ружно паче“ Х.К.Андерсена увођењем методичког приступа обради књижевног дела.
СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ	1. упознавање ученика са садржајем бајке, 2. уочавање логичких целина и израда плана бајке, 3. решавање проблемских задатака, 4. употреба стрипа приликом обраде бајке (истовремено ликовно и писано изражавање), 5. реализација наставе кроз групни облик рада, 6. реализација наставе на више нивоа знања, 7. развијање позитивног става код ученика да не суде по спољашњем изгледу, да су битне карактерне особине човека, да први утисак може да да криву слику... 8. проширивање знања о појму толеранција кроз очигледне примере,
ДОПРИНОС ВАШЕГ РАДА УНАПРЕЂИВАЊУ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.	Показати колегиницама и колегама да уз мало воље, труда и посећивања семинара, часови могу да буду занимљивији, успешнији, а знања ученика стечена на оваквим часовима трајнија и оперативнија.
КОРЕЛАЦИЈА СА САДРЖАЈИМА НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА	1. ликовна култура, 2. грађанско васпитање
ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ	Креативнији однос ученика према обради бајке од уобичајног, већа мотивација ученика и учитељице, пружање једнаке могућности изражавања „бољим“ и „слабијим“ ђацима, навикавање ученика на тимски рад.
ГЛАВНИ КОРАЦИ	Први час 1. домаћи задатак, -истраживачки задаци за ученике, 2. презентација домаћих задатака - израда плана препричавања, 3. анализа бајке - тема, главни и споредни ликови, место... утисци о бајци, 4. домаћи задатак - план препричавања бајке помоћу стрипа, Други час 5. презентација домаћих задатака - називи целина бајке, 6. обрада сваке од целина бајке посебно - групни облик рада помоћу питања различите тежине, 7. синтеза стечених знања о бајци - мотивациона игра „Ко ће први у језерце“ 8. домаћи задатак

ОБЛИЦИ РАДА:	КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ПО КОРАЦИМА
Индивидуални, фронтални, групни облик рада	1. Ученици су за домаћи задатак добили део текста са питањима које треба да обраде (на тај начин су мотивисани за читање бајке),
МЕТОДЕ РАДА:	2. На првом часу ученици презентују своје задатке, па на основу одабира десет најуспешнијих добијамо план бајке који ћемо касније, током анализе разрадити,
Истраживачка, метода писаних радова, дијалогска, монолошка, илустративно-демонстративна,	3. Анализа бајке кроз карактеристична питања- на основу одговора долазимо до дефиниције бајке и њених основних елемената (специфичности ове бајке), теме, идеје, главних и споредних ликова, места... утисака о бајци „Ружно паче“;
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА:	4. Ученици ће, приликом израде домаћих задатака, први пут употребити стрип у настави српског језика и уз помоћ њега ће ликовно и литерално изразити своја запажања и закључке.
<ul style="list-style-type: none"> • Листови са питањима за групни облик рада, коцка и шема за игру „Ко ће први у језерце“, листови за израду стрипа. 	5. Приликом презентовања домаћих задатака и одабиром 10 различитих, најуспешнијих добићемо називе целина бајке. Стрипове ћемо окачити на видном месту у учионици како би нам даље помагали као подсетници у раду,
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	6. Радом у групама, обрадом питања која су конципирана на три нивоа знања, анализираћемо и на тај начин омогућити и
Читају, слушају, закључују, коментаришу, цртају, пишу, дискутују, истражују, одговарају	„слабијим“ и „бољим“ ученицима да активно учествују у раду
АКТИВНОСТИ УЧИТЕЉА	7. Синтезу знања спроводимо мотивационом игром „Ко ће први у језерце“, где ће се ученици поново сусрести са питањима различите тежине,
<ul style="list-style-type: none"> • Мотивише, прати, слуша, даје инструкције за рад, пита, наводи на пожељне одговоре, помаже 	8. Домаћи задатак у зависности од могућности ученика: 1. Препричавање 2. Препричавање и наставак бајке
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	•
ПРИЛОЗИ	КРАТАК ОПИС ПРИЛОГА
1. Питања за групни облик рада 2. Фотографије са реализованих часова	1. Питања, која су ученици обрађивали у групама су конципирана тако, да је наставу могуће реализовати на три различита нивоа знања (познавања градива, именовање појединости градива и знање значења појединости градива) 2. Ученици су са великом дозом одушевљења учествовали и били реализатори наставног процеса, те је учитељица то сликала у жељи да подели са другима.

ПРИМЕР МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ
(само за учитеље који су похађали наш семинар)

МЕТОДИЧКИ МОДЕЛ НАСТАВНОГА ЧАСА-ДАНА УТЕМЕЉЕН НА САДРЖАЈИМА
АКРЕДИТОВАНОГ ПРОГРАМА „МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП ОБРАДИ САДРЖАЈА КЊИЖЕВНОСТИ У
МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ“

Наставна тема: Књижевност

Наставна јединица: **Ружно паче Х.К. Андерсен**

Разред: 4

Тип часа: обрада

Облици рада: фронтални, индивидуални, групни

Општи циљ: Обрада бајке „Ружно паче“ по „Методичком приступу обради садржаја књижевности у млађим разредима основне школе“.

Васпитни циљеви: Уважавање различитих мишљења, навикавање на тимски рад, развијање позитивног односа према себи и другима, неговање толеранције у свакодневном животу...

Образовни циљеви: Обрада бајке, упознавање са основним елементима стрипа.

Функционални циљеви: Развијање способности повезивања чињеница и логичког закључивања, развијање и неговање креативности кроз писмено, усмено и ликовно изражавање, повезивање наставних садржаја и конкретних животних ситуација.

Наставне методе: дијалогска, илустративно-демонстративна, истраживачка, метода писаних радова.

Наставна средства: Питања за групни облик рада на три нивоа тежине, листови за израду стрипа, коцка и шема за игру.

Организација наставног часа – наставне ситуације

Ток наставног процеса - кораци: *(детаљан опис садржаја кроз кораке наставног часа или наставне ситуације са временском артикулацијом)*

ПРВИ ЧАС:

1. корак (2 минута)-уознавање са ликом и делом Х.К.Андерсена:

ХАНС КРИСТИЈАН АНДЕРСЕН (1805-1875)

је дански књижевник. Писао је романе, драме, песме... Остао је запамћен по ауторским бајкама које су део свачијег детињства: “Мала сирена“, “Палчица“, “Оловни војник“, “Девојчица са шибицама“, “Снежна краљица“ а међу најлепшим је и „Ружно паче“ коју ћемо данас обрадити.

2. Корак (3 минута) - емоционални доживљај ученика:

Два дана пре обраде наставне јединице ученицима су дати домаћи задаци (10 различитих делова текста са питањима). То их је мотивисало да прочитају бајку, тако да на почетку часа разговарамо о утисцима. Учитељица формулише питања облика:

- Како си се осећао након читања бајке?
- Које осећање је било доминантно до си читао?
- Како ти се променило расположење док си читао крај?
- Да ли си променио неко своје схватање након читања?

3. Корак (10 минута)-презентација домаћих задатака:

Ученици су одговарали на питања из 10 различитих делова бајке, не слутећи да су то и целине бајке. Учитељица бира за излагање по један домаћи задатак за сваку различиту целину, те ученици добијају представу као да је бајка препричана. На тај начин се избегава класична обрада-читање бајке на часу (штеди се време и нема монотоније).

4. Корак (20 минута)-анализа бајке:

Учитељица питањима наводи ученике на пожељне одговоре и на тај начин долази до **дефиниције и основних елемената бајке**. Питања су облика:

- Какви су догађаји описани у бајкама?
- Да ли су стварни ликови из бајки?
- Обично се у бајкама сукобљавају ----- и ----- .
- На крају увек побеђује ----- и бајке имају ----- крај.

Кроз дијалог са ученицима, где учитељица поново користи питања којима наводи ученике на одговоре, обрађује се **тема, главни и споредни ликови и порука бајке**.

1. Зашто бајка има овакав наслов?
2. Ко је главни јунак у бајци?
3. По чему се оно разликује од осталих пачића?
4. Који се још ликови појављују у бајци?
5. Кога је писац представио у лику ружног пачета?
6. Зашто је људима важно како неко изгледа?
7. Које вредности ти цениш код својих другара?
8. Које вредности цениш код старијих?
9. Да ли можеш на основу свог и одговора другара да извучеш поруку бајке?

Ученици индивидуално записују поруке у свескама, затим презентују своје закључке, да би на крају сви заједно са учитељицом одабрали најлепше и исписали их на табли и у свескама.

„Не треба судити на основу спољашњег изгледа“, „И онима који су различити треба пружити шансу“, „ Временом се изглед мења,а унутрашње особине су трајне“ Код човека треба тражити позитивне особине, а не гледати само површно“, „Будимо толерантни,прихватимо различите“, „Споља гладак,а унутра јадак“ (народна изрека)

5. Корак (5 минута) - упознавање са стрипом:

Ученици слушају и записују основне појмове о стрипу:

- Стрип је дело састављено од низа сличица,
- Цртани ликови су носиоци догађаја,
- Акције ликова су пропраћене текстом (најчешће се текст налази у облачићу поред лика),
- Ликови комуницирају путем дијалога (може и монолог, нарочито кад су у питању мисли лика)...

6. Корак (5 минута) - домаћи задатак:

Учитељица дели листове за израду стрипа и објашњава поступак израде домаћег задатка.Листови су подељени на десет делова,тако да је потребно нацртати сваку целину бајке,ликове који се појављују и у облачиће написати дијалог који је карактеристичан за ту целину. На полеђини стрипа, на свакој сличици написати наслов целине која је представљена.

ДРУГИ ЧАС:

1. Корак (5 минута) - презентовање домаћих задатака:

Ученици показују својим другарима стрип који су израдили као домаћи задатак. Са учитељицом коментаришу и вреднују сваки рад појединачно. Стрипове лепе на пано који ће визуелно служити као подсетник у даљем раду.

На часовима ликовне културе је обрађена илустрација омота бајке

2. Корак (2 минута) - подела ученика у групе:

Ученици се организују по групама и бирају вођу групе. Учитељица сугерише приликом образовања група (довољни и добри ученици решавају задатке нивоа А, врло добри нивоа Б, а одлични нивоа Ц)

3. Корак (15 минута) - анализа целина бајке:

Учитељица дели вођама група задатке које ученици у договору решавају. Одговоре записује вођа групе на папиру.

ПИТАЊА ЗА ОБРАДУ БАЈКЕ" РУЖНО ПАЧЕ" Х.К.АНДЕРСЕНА

НИВО А- Познавање појединости градива

1. Шта је бајка и који су њени основни елементи?
2. Због чега је мајци досадно седење на јајима и кога описује као «дангубу»?
3. Ко саветује патку да остави јаје и да осталу децу учи пливању?
4. Како мајка проверава да паче није ћуре?
5. Ко ме прво патка представља пачиће?
6. Како су се сестре и браћа опходили према пачету?
7. Код кога се паче сакрива бежећи од породице?
8. Пронађи део текста(бајке) где паче први пут среће лабудове?

9. Шта се десило са доласком зиме?

10. Како су реаговала деца када су у пролеће видела паче порасло у лепог лабуда?

НИВО Б-Разумевање и схватање појединости књижевних садржаја

1. На коју књижевну врсту подсећа бајка „Ружно паче“?

2. Закључи по чему се улога оца код животиња разликује од улоге оца код људи?

3. Зашто патка одлучује да седи на јајету до краја?

4. Опиши како се мајка осећала када је доказала да паче није ћуре.

5. Пронађи делове текста где мајка брани своје паче и одговори због чега сматра да му лепота није важна?

6. У ком делу бајке примећујеш да паче почиње да пати због тога што је различито?

7. Које особине поседују мачка и кокошка и како су то оне „боља половина света“?

8. Опиши како се осећало паче кад је први пут угледало лабудове.

9. О чему је паче размишљало када је поново, у пролеће, угледало лабудове?

10. Прокоментариши последњу реченицу у бајци.

НИВО Ц-Стваралачка примена знања унутар књижевних садржаја

1. Упореди основне елементе басне и бајке у бајци „Ружно паче“.

2. Да ли у стварном животу постоје родитељи као што је отац пачета и какве су то породице?

3. Које особине у стварном животу поседују мајке и да ли би права мајка поступила као патка из бајке?

4. Да ли су реална осећања мајке када је потврдила да паче није ћуре?

5. Размисли да ли патка стварно мисли оно што говори описујући паче пред старом патком?

6. Анализирај реченицу дивљих гусака „Толико си ружан, да си нам се чак допао“ и објасни како је то могуће.

7. Каква је то „боља половина света“ и којим именима зовемо људе који имају особине мачке и кокошке из бајке?

8. Објасни како и због чега се паче уплашило сопственог крика.

9. Да ли наслућујеш због чега је пачетово срце „испунила неизрецива туга“?

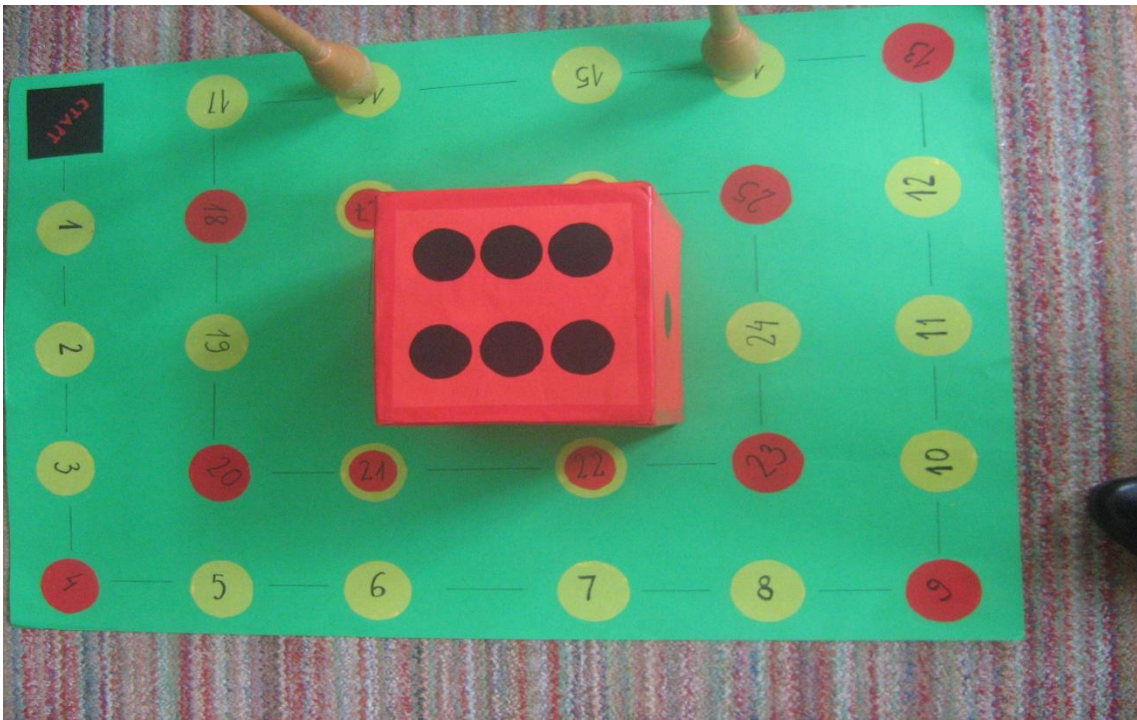
10. Шта значи припадност врсти и како то изгледа у стварном животу? Наведи примере.

4. Корак (7 минута) - извештај о урађеним задацима:

Вођа једне групе чита питања и одговоре, док остали ученици са учитељицом коментаришу урађене задатке и излажу неке свој закључке. Свака група презентује свој рад.

5. Корак (2 минута) - правила игре „Ко ће први у језерце“:

Учитељица објашњава ученицима правила игре. Игра је налик на познату „Не љути се човече“, с тим што свако поље, на које ученици стану захтева тачан одговор на питање. Уколико је одговор тачан, игра се даље, а уколико је погрешан, три корака се иде назад. И у игри су питања различите тежине: црвена поља-ниво А, жута-ниво Б, црвено-жуто-ниво Ц.

6. Корак (10 минута) - игра „Ко ће први у језерце“:

Ученици се играју, подељени у 4 групе. Игра се по систему елиминација. У првој игри учествују 2 групе. Она која победи иде даље. У другој игри такође две групе. У трећој игри добијамо победника. Ученици се унутар група договарају око одговора на питања и о томе ко ће бацати коцку. Дозвољено је и тихо навијање.

7. Корак (2 минута) - сумирање утисака након игре:

Ученици долазе до закључка да је срећа један од фактора победе, а да знање има много већи утицај на ток игре. Правимо поређење са бајком и долазимо до закључка: ЛЕПОТА СЕ НАЛАЗИ У ДУШИ, СРЦУ, У ЗНАЊУ, ТОЛЕРАНЦИЈИ, ДОБРОТИ...А НЕ САМО У ФИЗИЧКОМ ИЗГЛЕДУ.

8. Корак (2 минута) - домаћи задатак:

Ученици могу да изаберу, у зависности од нивоа мотивисаности, између два задатка:

Ружно паче - препричавање или **Ружно паче - наставак бајке**

Прилог 3

ПРИКАЗ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВНОГ ЧАСА – ДАНА ПРЕМА МЕТОДИЧКОМ МОДЕЛУ

Трајање наставних ситуација	Наставна тема	Наставно подручје	Ток наставних ситуација - кораци	Активности ученика	Активности учитеља
ПРВИ ЧАС 2 минута			1. Упознавање са ликом и делом Х.К.Андерсена	Слушају,записују,памте	Прича,објашњава
3 минута			2 .Емоционални доживљај ученика	Дискутују,упоређују	Слуша,дискутује
10 минута			3.Презентовање домаћих задатака	Читају,коментаришу,закључују, бирају	Слуша,коментарише, бира
20 минута			4.Анализа бајке (дефиниција и основни елементи бајке тема,порука,гл. и споредни ликови)	Дискутују, запажају,закључују одговарају на питања,коментаришу,записују	Питањима наводи на пожељне одговоре,слуша
5 минута			5.Упознавање са стрипом као врстом,	Слушају,запажају,закључују	Објашњава,одговара на питања ученика
5 минута			6.Задавање домаћег задатка	Слушају,закључују,питају, анализирају,праве план,	Дели листове за израду стрипа,даје упутства,објашњава,помаже
ДРУГИ ЧАС 5 минута			7.Презентовање домаћих задатака, стрипа	Издажу,коментаришу,вреднују	Слуша,коментарише
2 минута			8.Организовање група	Договарају се,одабирају	Прати,сугерише
15 минута			9.Анализа целина бајке по групама на различитим нивоима знања	Истражују,закључују,дискутују, договарају се,пишу	Прати,наводи на пожељне одговоре,помаже
7 минута			10.Извештај о урађеним задацима	Презентују,коментаришу, слушају,закључују,питају	Прати,коментарише,вреднује
2 минута			11.Правила игре	Слушају,закључују	Објашњава
10 минута			12..Игра „Ко ће први у језерце“	Играју се,слушају,одговарају на питања,закључују,навијају,	Прати,наводи на пожељне одговоре
2 минута			13.Сумирање утисака након игре,синтеза новостечених знања	Дискутују,закључују	Слуша,коментарише,пита
2 минута			14.Домаћи задатак	Слушају,питају	Објашњава,одговара на питања ученика